

Rapport

Datum: 23 februari 2007
Rapportnummer: 2007/036

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) in een aan haar gericht transactievoorstel slechts heeft vermeld dat een volgend aangeboden transactievoorstel beduidend hoger zal zijn.

Ook klaagt verzoekster erover dat het CJIB in het transactievoorstel niet heeft vermeld dat indien zij het haar ten laste gelegde feit wil laten beoordelen door de rechter, zij het transactiebedrag niet dient te voldoen.

Beoordeling

Algemeen

1. Het CJIB te Leeuwarden stuurde verzoekster op 23 juni 2005 een transactievoorstel in verband met een op 28 februari 2005 geconstateerd strafbaar feit (het opgeven van een valse naam). In dit transactievoorstel staat onder meer vermeld dat verzoekster in de gelegenheid wordt gesteld strafvervolgning te voorkomen door een bedrag van € 95 te betalen. Voorts staat in het voorstel vermeld dat wanneer verzoekster niet of te laat zou betalen, zij opnieuw een transactievoorstel aangeboden zal krijgen, ten aanzien waarvan het bedrag beduidend hoger zal zijn.
2. Verzoeksters raadsman klaagde er bij brief van 12 juli 2005 aan het CJIB over dat in het transactievoorstel geen enkele rechtsmiddelenverwijzing is opgenomen. Verder klaagde de raadsman erover dat het dreigement dat het bedrag van een tweede transactievoorstel beduidend hoger zal zijn, ongepast is.
3. Het CJIB liet verzoeksters raadsman bij brief van 18 juli 2005 weten dat het geen verplichting is om het transactievoorstel te voldoen. Wanneer niet of niet tijdig wordt betaald, zal de zaak samen met de gevoerde correspondentie worden overgedragen aan het arrondissementsparket. De officier van justitie zal dan een beslissing nemen met betrekking tot verdere vervolging en kan besluiten de zaak ter beoordeling voor te leggen aan de rechter, aldus het CJIB.
4. Verzoeksters raadsman wees het CJIB bij brief van 22 juli 2005 nogmaals op de mededeling onderaan het transactievoorstel ("als u niet of te laat betaalt, krijgt u opnieuw een transactievoorstel aangeboden (OM-transactie). Het bedrag zal dan beduidend hoger zijn".) De raadsman gaf aan dat terwijl er geen rechtsmiddelenclausule is opgenomen, verzoekster onder druk wordt gezet om maar te betalen onder het dreigement dat een volgend bedrag hoger zal uitvallen. Volgens de raadsman wordt schuld dan bij voorbaat als vaststaand beschouwd en hebben dergelijke brieven de vorm van legale afpersing.

5. Het CJIB deelde verzoeksters raadsman bij brief van 28 oktober 2005 mee dat het transactieproces inhoudt dat de verdachte de mogelijkheid wordt geboden om strafvervolgning te voorkomen tegen betaling van een vastgesteld bedrag. Er bestaat geen verplichting om aan een transactievoorstel te voldoen; het voorkomt wel verdere strafvervolgning.

Wanneer verzoekster de strafzaak door de rechter wil laten beoordelen, dient zij het transactievoorstel niet te betalen. Volgens het CJIB strookt het karakter van een transactievoorstel niet met de mogelijkheid van het instellen van een rechtsmiddel, zodat tegen een transactievoorstel geen rechtsmiddel openstaat.

Aangezien de verdachte bij een transactievoorstel een keuze moet maken, is het naar het oordeel van het CJIB wenselijk dat vanuit justitie de nodige duidelijkheid wordt gegeven over de gevolgen van het niet accepteren van het voorstel. De door verzoekster gewraakte passage moet in dat licht worden gezien, aldus het CJIB. Dat in het transactievoorstel wordt gewezen op het feit dat de officier van justitie in het vervolgtraject een hogere sanctie zal vorderen, is volgens het CJIB niet een vorm van legale afpersing. Volgens het CJIB zou hoogstens gezegd kunnen worden dat de aankondiging van een mogelijke verhoging kan dienen als een lichte prikkel om het transactievoorstel te accepteren. Dit is volstrekt legitiem, aldus het CJIB. De gewraakte passage kon volgens het CJIB niet worden aangemerkt als intimiderend of als een middel om oneigenlijke druk uit te oefenen. Het CJIB achtte de klachten ongegrond.

I. Ten aanzien van de inhoud van het transactievoorstel

1. Verzoekster klaagt erover dat het CJIB in het transactievoorstel slechts heeft vermeld dat een volgend aangeboden transactievoorstel beduidend hoger zal zijn. Haar raadsman heeft daarbij aangegeven dat er in het transactievoorstel geen verwijzing naar een rechtsmiddel is opgenomen.

2. De minister van Justitie heeft de Nationale ombudsman bij brief van 4 mei 2006 laten weten dat de specifieke verhoging wel degelijk op het transactievoorstel wordt aangegeven. Aan de onderkant van het transactievoorstel staat in een rode balk zowel het bedrag van de politietransactie als het bedrag van de OM-transactie vermeld, aldus de minister. De minister acht de klacht ongegrond.

3. Verzoeksters raadsman heeft bij brief van 6 juni 2006 gesteld dat het begrip "lichte prikkel" (zoals in de brief van 14 maart 2006 door het CJIB werd gesteld) zich niet verhoudt met de mededeling "beduidend hoger" of "aanzienlijk hoger".

Ten aanzien van de stelling van de minister dat het verhoogde bedrag wel op het transactievoorstel wordt vermeld (onderaan, in de rode balk), heeft de raadsman gesteld dat dit bij gebreke van het document niet meer controleerbaar is.

De raadsman heeft aangegeven dat het onbegrijpelijk is dat er geen bezwaarschriftclausule is opgenomen in een dergelijk transactievoorstel, terwijl een dergelijke bezwaarschriftclausule in elke strafrechtelijke dagvaarding is opgenomen. Volgens de raadsman gaat het bij een transactievoorstel om een eenzijdig opgelegde straf zonder dat alle ins en outs ter zake aansprakelijkheid en schuld in strafrechtelijke zin naar behoren zijn vastgesteld.

4. Het steunpunt vluchtelingen (dat verzoekster bij een aantal zaken bijstaat) heeft de Nationale ombudsman namens verzoekster het originele transactievoorstel gestuurd. Hierop staat onderaan, net boven de aangehechte acceptgirokaart, in een rode balk het volgende vermeld:

"Bedrag politietransactie :EUR 95

DOOR TIJDIGE BETALING VOORKOMT U VERDERE STRAFVERVOLGING !

Bedrag OM-transactie :EUR 120"

5. In een aanvullende reactie van 3 juli 2006 heeft verzoeksters raadsman gesteld dat het formulier van het transactievoorstel ontworpen is met de bedoeling te dreigen, hetgeen blijkt uit de lay-out en de steunkleuren rood en paars. Voor buitenlanders, zoals verzoekster, is het formulier extra dreigend omdat wanneer men aan het transactievoorstel voldoet, er sprake is van een contra-indicatie bij het verstrekken van een verblijfsvergunning. Volgens de raadsman moet de volgende tekst tenminste op het formulier staan: "Indien U meent niet schuldig te zijn aan een strafbaar feit, zoals op ommezijde omschreven, dan kunt U een bezwaarschrift indienen tegen dit transactievoorstel ...".

Beoordeling

5. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

6. Vast is komen te staan dat onderaan het transactievoorstel staat vermeld dat het bedrag van de politietransactie € 95,00 bedraagt en het bedrag van de OM-transactie € 120,00. Verzoeksters stelling dat in het transactievoorstel slechts vermeld staat dat een volgend transactievoorstel beduidend hoger zal zijn is dan ook niet juist en de klacht mist feitelijke grondslag.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

7. Ten aanzien van de klacht dat er in het transactievoorstel geen rechtsmiddelenverwijzing is opgenomen overweegt de Nationale ombudsman het

volgende. Tegen een transactievoorstel bestaat geen mogelijkheid tot het maken van bezwaar. De enige mogelijkheid om tegen een dergelijk voorstel op te komen is het nalaten van betaling om zodoende een dagvaarding uit te lokken zodat bij de rechter verweer kan worden gevoerd tegen de overtreding die wordt ten laste gelegd. Nu er geen rechtsmiddel tegen een transactievoorstel openstaat, heeft het CJIB juist gehandeld door geen rechtsmiddelenverwijzing op te nemen in het transactievoorstel. Het CJIB heeft dan ook niet in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking gehandeld.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

II. Ten aanzien van de informatievoorziening met betrekking tot de keuzemogelijkheid van de verdachte

Bevindingen

1. Verzoekster klaagt erover dat het CJIB niet in het transactievoorstel heeft vermeld dat indien zij het haar ten laste gelegde feit wil laten beoordelen door de rechter, zij het transactiebedrag niet moet voldoen.

2. De minister van Justitie heeft bij brief van 4 mei 2006 gesteld dat op de achterzijde van het transactievoorstel onder punt 2. een passage is opgenomen waarin wordt gewezen op de gevolgen van het niet ingaan op een transactievoorstel. Er staat vermeld: "Als u niet of te laat betaalt krijgt u een OM-transactie aangeboden. Het bedrag van deze verhoging zal aanzienlijk hoger zijn. Als u ook dit voorstel niet betaalt vervalt het transactievoorstel en wordt de zaak doorgezonden aan de officier van justitie. Deze zal u in de regel dagvaarden om voor de rechter te verschijnen en in dat geval een hogere geldboete vorderen."

De minister acht de klacht ongegrond.

Beoordeling

3. Het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking houdt in dat bestuursorganen burgers met het oog op de behartiging van hun belangen actief en desgevraagd van adequate informatie voorzien.

4. Wanneer een verdachte een transactiebedrag voldoet, wordt de zaak afgedaan zonder dat deze aan de rechter is voorgelegd. Indien de verdachte zijn zaak juist aan de rechter wil laten voorleggen, moet hij het transactiebedrag niet voldoen.

De Nationale ombudsman overweegt dat de tekst op de achterzijde van het transactievoorstel bij precieze lezing impliceert dat wanneer men de zaak wil laten beoordelen door de rechter, het transactiebedrag niet moet worden voldaan. Deze gang

van zaken staat echter niet met zoveel woorden beschreven. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat deze tekst niet voor iedereen even duidelijk is en dat mensen zonder zich te realiseren wat daarvan de consequenties zijn de transactie betalen. Op deze manier verliezen burgers onbedoeld hun mogelijkheid om hun zaak aan de rechter voor te leggen.

De Nationale ombudsman oordeelt dat nu de tekst op de achterzijde van het transactievoorstel onvoldoende duidelijk is, het CJIB in strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking heeft gehandeld.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Het voorgaande is voor de Nationale ombudsman aanleiding tot het doen van een aanbeveling.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden, is:

gegrond ten aanzien van:

- de informatieverstrekking met betrekking tot de keuzemogelijkheid, wegens strijd met het vereiste van actieve en adequate informatieverstrekking.

niet gegrond ten aanzien van:

- de inhoud van het transactievoorstel.

aanbeveling

De Nationale ombudsman geeft de minister van Justitie in overweging er voor zorg te dragen dat het Centraal Justitieel Incasso Bureau de tekst op de achterzijde van het transactievoorstel wijzigt en/of aanvult, in die zin dat expliciet op het formulier wordt vermeld dat wanneer een verdachte zijn zaak door een rechter wil laten beoordelen, hij het transactiebedrag niet moet voldoen.

Onderzoek

Op 21 november 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw L. te Amsterdam, ingediend door de heer mr.dr.s. P.B.Ph.M. Bogaers, advocaat te Nieuwegein, met een klacht over een gedraging van het Justitieel Incassobureau te Leeuwarden.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen de minister en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Zowel verzoeksters raadsman als de minister van Justitie deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

INFORMATIEOVERZICHT

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 21 november 2006, met bijlagen.

Standpunt van de minister van Justitie van 4 mei 2006, met bijlagen.

Reactie van verzoeksters raadsman van 6 juni 2006.

Tussenbericht van verzoeksters raadsman van 22 juni 2006.

Het originele transactievoorstel, dat het steunpunt vluchtelingen op 27 juni 2006 opstuurde.

Aanvullende reactie van verzoeksters raadsman van 3 juli 2006.

Bevindingen

Zie Beoordeling

Achtergrond